

ט. שנת קכ"ד (ש"ס)
 י. סס:
 כ. הכנ המנדל דעת
 הרמזים וכספ הרש"א
 [מגן מה. נ ד"ה כגן] כפרק
 כ"ה [מסנה הלכה ג' ר"ן
 טס מה. א ד"ה וזכ"א]
 ל. הר"ן פרק כל הכלים
 [שם ד"ה ומיחו]:

ח אב"ה מחמה לצ"ל. ואיתא צירושמי פרק ה' דל"ה [הלכה א] כשמחשב עליו להשמיש מותר לטלטלו אפילו עיקר כוונתו מחמה ללל. ועיין בשבת דף קכ"ד ע"ב: ט שומלאכתו להיות רבוי. והוא הדין כשמלאכתו לאיסור ולהיתר (שלטי גבורים פרק י"ז שנה

מה. א אוח נ כנסת הגדולה הגה"ט ד"ה גל): **ד** ובתבוי הקדוש. פירוש, ספרים שמותר לקרות בהם, ללא כעולת שבת [ס"ק י"א], עיין סימן של"ד סעיף י"ג. כתוב בשלטי גבורים פרק ה' [שנה לה, א אוח נ] דעייר חלק הוי מוקצה. ולר"ן לומר דהוי מוקצה מחמת חסרון כ"ס, דכיון דעומד לכתיבה קפיד עלייהו. עיין מה שכתבתי סימן ש"ו סעיף י"ד [סוף ס"ק כ]:

ב (ב) [ט"ו] ומאבל שלא לצורך בלל (ה"י) אסור לטלטלו [י"ב] ובתבוי (ט) הקדוש ואובלים מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך (י) הגה (ג) [כ"א] [ט"ו] וחפלין אין לטלטלם כי אם

באיזה מקום (י) שירצה (ח אבל מחמה (י) לצל דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שישבר (יד*) או יגבש שם אסור: הגה (ט) כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו (י) אבל בנגיעה בעלמא שאינו מונעו שרי (י) ולכן מותר לנגע במטרה שבצד הכנסת שנתו דולקות עליו (י) לו בנחשו שדולק בו אם (ט"ו) וכן מותר ליקח דבר (י) היתר המונע על דבר מוקצה (י"י) וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי נפוח ללא הוי טלטול אלא (י) לחמיר יד ולא מקרי טלטול:

ד [י"ח] כלי טו שומלאכתו (י) להיות (י) מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שלא ישבר או יגבש (י) אסור לטלטלו [י"ב] ובתבוי (ט) הקדוש ואובלים מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך (י) הגה (ג) [כ"א] [ט"ו] וחפלין אין לטלטלם כי אם

שלין איסור בהנחתו, הו כנר פסק הב"י ושו"ע בסימן ל"א [סעיף א] שיש איסור בהנחתו בשבת ויום טוב, כדברי הוהר"ו ויהי מה שיר השי"ס מה דל, וא"כ שפיר אסור הטלטול מטעם מוקצה, ולמה הסכימו ב"י ורמ"א כאן להיתר הטלטול, וז"ע:

פרק י"ח פ"ח פ"מהריק"ש

ב"ה ד כסוף [בתבוי הקדוש כ"ו]. מותר לטלטל חפלין אם יש לו צורך בדבר. וסופר שגשו להשעת קול חשיב ככלי שיר, ואסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או לצורך מקומו:

מהצית השק"ף

ל"ה רבא תוי לאורחיים, וא"כ מותר ע"י הערמה זו. והשיבו אית לי גם לאורחיים, ולכן אמר ליה גלית אדעתך בתשובה ראשונה שאמרת אית לי אחרוני דכרבה סבירא לך, ולא נסתפקת כי אם אי מותר ע"י הערמה, והשכחתי דמותה, ושבו אמרת דאית לך לדיודך וגם לאורחיים ושבו ליכא להערים, לכן לדיודך אסור ולכולי עלמא שרי אפילו בלא הערמה, וכרסבירא ליה לרבא. ומזה משמע דגם תלמודא דידן סבירא ליה כהירושלמי, דהא לדיודך דקימא לן כרבא דכלי שמלאכתו לאיסור מותר לצורך גופו ומקומו ואסור מחמה לצל, אם כן לדיודך כלי שמלאכתו לאיסור יש לו דין כלי שמלאכתו להיות לרובה, וכיון דלרבה שרי להערים בכלי שמלאכתו להיות במחמה לצל, הוא הדין לדיודך שרי להערים מחמה לצל בכלי שמלאכתו לאיסור. ודע שכתב הט"ו ס"ק ב', מה שגוישתי אצלו דהספיר עבדי, דמכל מקום כיון דאפשר שיעטרך להם היום וגוישתי אצלו שיהיו מוכנים לו, שרי. ולפי זה לענין אחר מנחה שאין דרך שוב לאכול הוי אסור, וכמו שכתוב מ"א סעיף ו' לענין חיתת כלים, ועיין מה ב"מ ס"ק ט. אולם אם נושאין אצלו שלא יגובו, בלא הכי שרי. ועיין בתוספת שבת (ס"ק יח): [ב"ק ז] ובתבוי הקדוש. מירוש ספרים כ"ו ד"א בענין שבת. ר"ל, שהקשה האמרינן בגיטין דף ס' [ע"א] ספר הפטרה אי לא דניתן לקרות בהן [דמין הדין אסור לכתוב כי אם ספר שלם, והוא הדין דאין קורין בהן, ומהאי טעמא אפילו בטלטול אסור, אלא משום עה לעשות כ"ו [תהלים קט. קמן] דאי אפשר לכל אחד לכתוב ספר שלם, ועיין לעיל במ"א [יש] סימן רפ"ד, הוהר הכתיבה והקריאה וגם הטלטול) היה אסור בטלטול. ועל זה השיב מ"א דבאמת כאן לא הוהר כי אם אותן כתבו קודש שקורין בהן. וכתב בספר (א"ר) [עולת שבת] (ס"ק יג) שבשיידי נכנסת הגדולה [הגב"י אית ד] (ש) נסתפק אי מותר לטלטל מגילת אסתר. ובספר אליה דבה [סוף ס"ק י] התייר. ובהלכות פורים [סימן תפ"ח] כתב בספר פרי חדש [אית ה] לאסור, כיון דקימא לן [שם סוף ה] פורים שחל בשבת אין קורין המגילה, וא"כ הוי כמו ספר הפטרה קודם שהוהר לכתבן, ע"ש. ולענין יש לפקפק בראיה זו, ניהו דאסור לקרות בה בצבור, מכל מקום כל אדם מותר ללמוד מתוכה, וכדאמר רבי יהושע בן לוי במגלה דף ד' [ע"א] פורים שחל בשבת, ע"ש. על כל פנים אם חל פורים ביום ראשון אין להביא המגלה לבית הכנסת משבח לעורך קריאתה כלייל מוצאי שבת, דהוה ליה מכין משבת לחול, אם לא שילמוד מתוכה בבית הכנסת דבר מה מבעוד יום בשבת. ועיין מה שכתבתי בהלכות מגילה [שם ס"ק יב]:

ט. שנת קכ"ד (ש"ס)
 י. סס:
 כ. הכנ המנדל דעת
 הרמזים וכספ הרש"א
 [מגן מה. נ ד"ה כגן] כפרק
 כ"ה [מסנה הלכה ג' ר"ן
 טס מה. א ד"ה וזכ"א]
 ל. הר"ן פרק כל הכלים
 [שם ד"ה ומיחו]:

ב"ה ד כסוף [בתבוי הקדוש כ"ו]. מותר לטלטל חפלין אם יש לו צורך בדבר. וסופר שגשו להשעת קול חשיב ככלי שיר, ואסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או לצורך מקומו:

ל"ה רבא תוי לאורחיים, וא"כ מותר ע"י הערמה זו. והשיבו אית לי גם לאורחיים, ולכן אמר ליה גלית אדעתך בתשובה ראשונה שאמרת אית לי אחרוני דכרבה סבירא לך, ולא נסתפקת כי אם אי מותר ע"י הערמה, והשכחתי דמותה, ושבו אמרת דאית לך לדיודך וגם לאורחיים ושבו ליכא להערים, לכן לדיודך אסור ולכולי עלמא שרי אפילו בלא הערמה, וכרסבירא ליה לרבא. ומזה משמע דגם תלמודא דידן סבירא ליה כהירושלמי, דהא לדיודך דקימא לן כרבא דכלי שמלאכתו לאיסור מותר לצורך גופו ומקומו ואסור מחמה לצל, אם כן לדיודך כלי שמלאכתו לאיסור יש לו דין כלי שמלאכתו להיות לרובה, וכיון דלרבה שרי להערים בכלי שמלאכתו להיות במחמה לצל, הוא הדין לדיודך שרי להערים מחמה לצל בכלי שמלאכתו לאיסור. ודע שכתב הט"ו ס"ק ב', מה שגוישתי אצלו דהספיר עבדי, דמכל מקום כיון דאפשר שיעטרך להם היום וגוישתי אצלו שיהיו מוכנים לו, שרי. ולפי זה לענין אחר מנחה שאין דרך שוב לאכול הוי אסור, וכמו שכתוב מ"א סעיף ו' לענין חיתת כלים, ועיין מה ב"מ ס"ק ט. אולם אם נושאין אצלו שלא יגובו, בלא הכי שרי. ועיין בתוספת שבת (ס"ק יח): [ב"ק ז] ובתבוי הקדוש. מירוש ספרים כ"ו ד"א בענין שבת. ר"ל, שהקשה האמרינן בגיטין דף ס' [ע"א] ספר הפטרה אי לא דניתן לקרות בהן [דמין הדין אסור לכתוב כי אם ספר שלם, והוא הדין דאין קורין בהן, ומהאי טעמא אפילו בטלטול אסור, אלא משום עה לעשות כ"ו [תהלים קט. קמן] דאי אפשר לכל אחד לכתוב ספר שלם, ועיין לעיל במ"א [יש] סימן רפ"ד, הוהר הכתיבה והקריאה וגם הטלטול) היה אסור בטלטול. ועל זה השיב מ"א דבאמת כאן לא הוהר כי אם אותן כתבו קודש שקורין בהן. וכתב בספר (א"ר) [עולת שבת] (ס"ק יג) שבשיידי נכנסת הגדולה [הגב"י אית ד] (ש) נסתפק אי מותר לטלטל מגילת אסתר. ובספר אליה דבה [סוף ס"ק י] התייר. ובהלכות פורים [סימן תפ"ח] כתב בספר פרי חדש [אית ה] לאסור, כיון דקימא לן [שם סוף ה] פורים שחל בשבת אין קורין המגילה, וא"כ הוי כמו ספר הפטרה קודם שהוהר לכתבן, ע"ש. ולענין יש לפקפק בראיה זו, ניהו דאסור לקרות בה בצבור, מכל מקום כל אדם מותר ללמוד מתוכה, וכדאמר רבי יהושע בן לוי במגלה דף ד' [ע"א] פורים שחל בשבת, ע"ש. על כל פנים אם חל פורים ביום ראשון אין להביא המגלה לבית הכנסת משבח לעורך קריאתה כלייל מוצאי שבת, דהוה ליה מכין משבת לחול, אם לא שילמוד מתוכה בבית הכנסת דבר מה מבעוד יום בשבת. ועיין מה שכתבתי בהלכות מגילה [שם ס"ק יב]:

בינונים פ"רמ"א

ד) מרדכי פרק כל (הכלים) [בתבוי] [שנה רמ"ח] וריש ביצה [רמז המה נכס מה"ס מרדכי] מרדכי נכס מה"ס דמס פלא סימן קמ"ח ורבינו ירוחם [מגן יב] חלק י"ג [פג, ד] והמגיד [משה] פרק כ"ה [מסנה הלכה ג] ותדומת הדשן סימן ס"ו וכל בו סוף דיני שבת [סימן לא לה, ג]:

ה"י מרדכי שבת שם בשם מהר"ם מרדכיבורג בשו"ת דפוס לבוב סימן תלו: תדומת הדשן שם; רבינו ירוחם שם פה, א; כל בו שם בשם מהר"ם מרדכיבורג בחשבוני קטן סימן לב; מרדכי ביצה שם בשם מהר"ם מרדכיבורג בשו"ת דפוס פראג שם; רבינו ירוחם שם פג, ד; תדומת הדשן [סימן רכ"ז] [סימן קן]; תדומת הדשן [סימן ט] עיין בב"י [עמוד לו ד"ה דק];

ג"הין מהרש"א

[נ] (שם הגיה ד) אב"ה ש"א לצורך כ"ה. והלאה ח"ס זה ממקו כל הכלים [מגן קכ"ד קצ"ו למוף ע"ג] אלו כח"ה הוי מי לא חיי לכתבו כ"ה מהו. ה"י נמי חיי ליעיר [לקמן ט]:

וא"כ הערמה פשוטה לטלטל מחמה לצל והערמה יהיה לצורך שכיבת

3

שלחן ערוך

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגדול

הגאון האלהי החסיד המפורסם

אור עולם מופת הדור

נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא

מוה' שניאור זלמן נבג"מ

הוצאה חדשה מסודרת מחדש ומתוקנת

ירושלים ת"ו תשנ"ג

הלכות שבת שח

רבה

ה' וכן סכין של שחיטה ק' ושל מילה ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנין בו הקולמוסים כיון שמקפידים שלא להשתמש בהם תשמיש אחר המותר בשבת אסור לטלטלם אפילו לצורך גופם ומקומם ו' ואפילו אם הסכין הזה תחוב בנדן עם סכינים אחרים אין אומרים שמן הסתם אין מקפיד עליו כלל הואיל ותחבו בנדן עם שאר סכינים פ' ומכל מקום אין איסור אלא להוציא סכין זה מהנדן או לטלטל הנדן עם סכין זה לאחר שהוציא מתוכו שאר הסכינים אבל בעוד ששאר הסכינים בתוכו מותר לטלטלו אע"פ שסכין זה ג"כ בתוכו והוא שאי אפשר לנער סכין זה מהנדן או שיש חשש הפסד אם ינערנו או שצריך למקום הנדן כמו שיתבאר בס"י ש"ט וש"י בשאר כלי שהוא בסיס לאיסור ולהיתר עיין שם הטעם לכל זה:

7 וכן קורנס שדכין בו בשמים במקומות שמקפידים עליו שלא להשתמש בו תשמיש אחר שלא יתלכלך הרי זה מוקצה מחמת חסרון כ"ס אבל במקומות שאין מקפידים עליו מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו כשאר כלי שמלאכתו לאיסור כמו שיתבאר וכן נייר חלק העומד לכתיבה הוא מוקצה מחמת חסרון כ"ס שמקפיד עליו שלא להשתמש עליו שום תשמיש שלא יתלכלך ועוד שכיון שמקפיד עליו שלא להשתמש בו אין עליו תורת כלי כלל כמו שיתבאר: [

ז נמצאת למד ששלשה מיני מוקצה הם בכלים שנים מותרים בטלטול והשלישי אסור מוקצה מחמת מיאוס ומוקצה מחמת שחוקה אותו מלהשתמש מותרים ומוקצה מחמת חסרון כ"ס אסור ויש עוד מין מוקצה רביעי והוא דבר שיהיה מוקצה מחמת איסור בבין השמשות והלך לו האיסור בשבת ויש בדבר זה להקל ולהחמיר ויתבאר זה בס"י ש"י:

ח וכל זה בדבר שיש תורת כלי עליו אבל כל דבר שאין תורת כלי עליו ואינו מאכל אדם ולא מאכל בהמה כגון אבנים ומעות ועצים וקנים וקורות ועפר וחול וקמח ועיסה (של ישראל אבל של נכרי יש מתירים כמו שיתבאר בס"י ש"י (סעיף ג')) והמת ובעלי חיים וכל כיוצא בדברים אלו ואפילו דבר שהוא ראוי להשתמש בו איזה תשמיש המותר בשבת כגון אבנים שראויין לפצוע בהן אגוזים וצורורות שראויות לכסות בהן כלים וכל כיוצא בהם כיון שאין תורת כלי עליהם אסור לטלטלם אפילו לצורך גופם ומקומם אלא על פי הדרכים שיתבאר ו' וזהו הנקרא מוקצה מחמת גופו:

ט ובכלל מוקצה זה הוא כל מאכלות האסורות בהנאה שאינו יכול להאכילן אפילו לכלבים ואפילו אין איסורן אלא מדברי סופרים כגון י"ג סתם יינם וכיוצא בו ואפילו אין איסורן אלא בו ביום בלבד כגון טבל שיכול לתקנו במוצאי שבת ולאכלו אלא ששבשבת אסור לתקנו מדברי סופרים כמו שיתבאר בס"י של"ט (סעיף ו') וכן כל כיוצא בזה הוא מוקצה מחמת גופו ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו אבל מאכלות האסורות באכילה ומותרות בהנאה שיכול להאכילן לכלבים אם הן ט' מוכנין ועומדים להאכילן לכלבים כגון נבלות וטרפות וכיוצא בהן מותר לטלטלן כשאר מאכלי בהמה ואם אינן עומדים לכלבים מחמת איסורן מפני שאין איסורן אלא בשבת כגון משקין שזבו מן הפירות מאליהן בשבת שאסורים בשתיה בו ביום בלבד וכן ביצה שנולדה בשבת שאסורה באכילה בו ביום בלבד וכן חלב שנחלב בשבת שאסור בו ביום בלבד וכן כל כיוצא בהם אע"פ שיכול להאכילם לכלבים מכל מקום כיון שאינן עומדים לכך אלא לאכילת אדם במוצאי שבת אסור לטלטלן אפילו לצורך גופן ומקומן אבל דבר שאיסור אכילתו הוא גם בחול אע"פ שיש לו היתר לאחר זמן כגון החדש מותר לטלטלו אפילו בארץ ישראל שכיון שנמשך זמן איסורו הרבה הרי הוא עומד ו' גם בתוך הזמן להאכילו לבהמות ולמכרו לנכרים:

י ויש עוד מין מוקצה באוכלים ומשקים בשבת וי"ט והוא מוקצה מחמת מצוה שיתבאר בס"י תרל"ח ותקי"ד (סעיף כ"ד) נמצאו כל מיני המוקצה האסורים חמשה מוקצה מחמת חסרון כ"ס ומוקצה מחמת גופו ומוקצה מחמת איסור הנאה או אכילה ומוקצה

(1) בקוה"ש הגיה "בתוך הזמן גם" ובפרוס ורשא השמיטו "גם"

צ אפי קב"ג
חוס'
ק רל"ש
ר מהרי"ל
ש מ"א
ת רבי יוחנן
א מ"א
ב מלוי גיטרים
ג מ"א
ד ר' חיה מ"ו
ה רל"ש
נחשוכה
ו ביה כ"א
ז משנה קב"ו
ח עין חוס' כ"ו
ה"א להאכילו
לכלבים ור"ס
למ"ש המ"א רס"ו
קט"ו וע"ש
ט חוספות מ"א
סימן קט"ו
י חוספתה פט"ו

אורח חיים למעלה למשכיל . אורח צדקה וחיים

Stein, Jacob Meshullam

ספר

ישועות יעקב

חיבור יקר על שלחן ערוך

אורח חיים

חלק ראשון

אשר חיבר מרן הגאון אמתו רבן של כל בני הגולה מר הדוכסים הדרת גאונים
יחיד בדורו אין על עפר משלו יעקב משלם צוקלהיה . כהרב הגאון
החסיד האמתו המקובל אלהי המפורסם בכל קצוי ארץ המנוח מרה מרדכי זאב
צוקלהיה אביר דקק לכוב והגליל .

הספר היקר הלו נדפס זה זמן כבר בשנת תקס"ט וכעת יצאו מהיד כולם נודבנו והראשונים סמו ורבים
מתארים לתורתו התמיכה והזכה . עתה העיר די את חת נכדו הרב הגאון הנודע נקי בכל תדרי תורה . נ"י
ס"ה ס"ה צבי הירש אורינשטיין נ"י . להביאם שנית לכהודי ובעיר נדך שכלו את כל
חקשגונים שנמלו בדפוס הראשון והוא את המים שמים היהושלמי . והסיף נסך משלו כמה שו"ת
הידושים יקרים : חנות המחבר הקדוש יעמיד לו שלא תבוש התורה מפי דש ומפי דש ירעו
עד עולם אמן סלה

דעמברג

למס

לומר

לחיים

אורח

המלם

חיים

ספרי הלבושים לבוש החור

הוא לבוש השני מעשרה לבושי מלכות
אשר חבר הגאון מוהר"ר מרדכי יפה זלה"ה

וקרא שמו

לבוש החור

על שם הפסוק

ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וזוהר וגו'

והוא כולל

כל הדינים הכלולים בחלק הראשון מטור האורח חיים
וטעמיהם והוא אשר קראו לבעל הטור סדר היום

[נסח השער מהדפוסים הראשונים]

סימנים רמב - תכח

מהדורה מיוחדת מסודרת מחדש

באותיות מאירות עינים ברוב פאר וחדר.

מוגהים ומתוקנים בהגהה מדויקת עפ"י כל הדפוסים הראשונים
וכתבי יד. פיסוק וקישוע מדויק, והדגשת כל הלכה בנפרד
הוספת אלפי מראי מקומות ופענוח ראשי התיבות

ועליהם הונים

חיבור חדש של אלפי הגהות והערות ותיקונים

ממין הגאון הקדוש ר' אברהם אזולאי זעקללה"ה

בעל החסד לאברהם - זקנו של החיד"א

אשר הועתק מכתב יד קדשו בגליוני הלבושים

מלבושי יום טוב

להגאון רבי יום טוב ליפמאן הלוי העלר זעקל בעל התוס' יו"ט

אליה רבה - אליה זוטא

לרבינו הגאון מוהר"ר אליה שפירא זעקל אב"ד טיקטין

מעובדים מחדש בתיקוני אלפי טעויות,

ציוני אלפי מראי מקומות והגהות והערות

ובסופו ילקוט הערות והגהות מכתבי יד גדולי ישראל

לסחורה שמקפיד עליהן שלא לטלטלו שמו יפסדו. וכל אלו אסורין לטלטלן אפילו לצורך גופן ג] או אפילו לצורך מקומן ד], דלגמרי הקצה דעתו מהן לטלטלן, מפני שמקפיד עליהן הרבה: * הג"ה ועיין לקמן סימן ש"י [סעיף ג]: מיהו בבלי[ם] שאינו מקפיד עליהם שמו יפסדו בטלטול, אפילו מיוחדים לסחורה מותר לטלטלן.

ב וכל דבר שהוא כלי אפילו הוא גדול ה' וכבר הרבה, לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כובדו, אפילו צריכין לו עשרה בני אדם לטלטלו מותר להם לטלטלו.

ג וכלי י' שמלאכתו לאיסור גם כן אסור לטלטלו, במה דברים אמורים שאינו מטלטלו אלא לצורך עצמו של כלי, שרוצה להוציאו משם או לגזו ולפנותו מחמה לצל מפני שראו שיחבר שם או שיגב משם, אבל לצורך גופו או לצורך מקומו מותר לטלטלו. לצורך גופו כיצד, כגון קורנס של נפחים או של זהבים שצריך לו לפצוע בו אגוזים, או קורנס לחתוך בו דבילה וכיוצא בזה. לצורך מקומו כיצד, כגון שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם, וכוון שמותר לו ליטלו משם מותר לו להניחו אח"כ באיזה מקום שירצה שהוא ג] משתמר משם ביותר: * הג"ה ועיין לעיל סימן רע"ט סעיף ג'.

ד אבל כלי ה' שמלאכתו להיות, מותר לטלטלו אפילו אינו צריך לו עכשיו אלא לצורך הכלי, כגון מחמה לצל או שלא

למונקט קיטמא לחודיה אפילו אי שדי ליה מכוננא, והוא שדבר המותר חשוב מדבר האיסור, והוא שצריך לגוף דבר המותר או למקום הכלכלה והכוננא, כל אלה דברי רבינו יוסף המשיביר ו"ל, והצעותם לפניך להיות שגורים בפך שחצמוך עליהם למה שיחבאר לפנינו בעוה"י. ומעתה נבא לכאר כל פרטי אלו הדינים אחר לאחד לפנינו בעוה"י, כמה ששיערו חכמינו ו"ל חכמי האמת, איזה הם הדברים שדרך בני אדם להקצות אותם מפני הדברים שנאסרו ואסורין לטלטל, ואיזה הם שאין דרך להקצות דעתו ממנו ומותרין לטלטל, ואז חבין יראה ה' ודעת קדושים תמצא. [מב"ב הטעמים שכתבנו באיסור מוקצה נתבאר שכל הכלים שצריכין להשתמש בהו אין אדם מקצה דעתו מהם, ומותרין לטלטל בשבת, חוץ מכלים שאדם חס עליהם ומקצה דעתו מהם לטלטל בשבת מחמת הסרון כיום, שחושש לטלטלן שמו יפחתו מדמיהם, כגון סכין של שחוטת או א של (א) מילה, ואיזמל של ספרים, וסכין של סופרים שמחננין בהן הקולמוסין, שכיון שמקפדין שלא לעשות בהן תשימש אחר, הרי הוא מקפיד עליהן שלא לפגומן ויתקלקלו לתשימש זה, ומקצה דעתו מהן שלא לטלטלן כלל בשבת, ואסורים לטלטל [ב] אפילו הם תרובין כגון עם שאר סכונים, וכן כל כיוצא באלו, כגון (ג) קורנס של בשמים שמקפדין עליו שלא יתלכלך, והוא הדין כלים המיוחדים

הגהות מזהר"א אורחאי

ג] כגון להתך בו וכיוצא. ד] כגון להשתמש שם.

מ"בבושי יו"ט

[ב] אפילו הם תרובים. ועיין נתיבן ש"י סעיף ח': [ג] משתמר וכו'. וכבר רטו ו"ל זה לטעם, כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל בגניעה נעלמא שאינו מנדנדו שר, וכן מותר ליגע במטרה שבמית הכנסת שניות דולקות עליה או בתער שדולק בו אש, וכן מותר ליקח דבר הישר המונח על אלא כלאחר יד ולא מקרי טלטול, ולא ידעתי למה השמיטו המחבר הזה:

א"ייה רבא

חסרון כים. ונ"ל כיון דלאו לזר על פי גלוהיהו הוי ככלי. שוב ראימי דקניט"י ס"י ז"ה זה לטעם, כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל בגניעה נט, והוא הדין לכל הקניטין הרחוקים לזר על פי גלוהיהו, לנד המוקצה לכביעה ע"כ. תיבוא לי נהשו"ש כלל כ"ב [ב] [א] ונאגודה פ' כל הכלים [ב] קניטין שכתבו קורנס זהבים ונשמים אסור וכו', והוא נגד הש"ס שם [קניטין ע"כ] ופסקו הר"ש [פ"י א] גופיה דזהבים מותר, וכן רבינו ירושם נתיב י"ב [שם] ה"ש משו' הר"ש ה"ג, ונ"ע:

[סעיף ג] ה' ובבבד הרבבה וכו'. אפילו חין דרכו כלל לטלטול כחול (מגיד פ"ה ה"ו). הוא הדין חין גדולה או קורה גדול אם יש מותר כלי עליה (רמב"ם שם, מג"א סק"ד):

[סעיף ג] ר' שפ"א אכתו לאיסור וכו'. כלומר שמועדת לזר שאסור לעשות בשבת (מג"א סק"ה):

ז וביוזן וכו'. ונ"ל דאפילו שכת ונטלה בידו רשאי לטלטלו יותר, ועיין ס"י רס"ו סעיף י"ב. איתא בשבת דף קכ"ז [א] שמומר לטלטל מוקצה בגליו דרך הלוכה (מג"א סק"י). ונ"ע דהתם דקאמר טעמא כדי שיכנס ויזנא, ועיין ס"י [א] [סק"ה]:

[סעיף ד] ה' שפ"א אכתו לאיסור וכו'. הוא הדין שמתלכחו לאיסור ולהימר, שלטי גיבורים [מש ע"א אות א, מג"א סק"ט]:

א"ייה זומא

שח (א) ואם מטלטלו למול מותר להחזירו ולרצו בשבת, כשהוא בידו איכא איסורא (תשובות מהר"ם טראני ח"ג סי' פד):

(ב) זגראה דהוא הדין דאסור לשחות במדוכה מהאי טעמא (פרישה):

דבר מוקצה, וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי נטות דלא הוי טלטול

ג ש' מיל"ה וכו', אפילו הם תרובין וכו'. פירש מג"א [סק"ה] הם עלמן אסורין בטלטול דהו"א הו"ל ותחוב עם שחר סכינים לא קפיד עלה קמ"ל דאסור, אבל הנדן עם הסכינים שרי לטלטול דהא נעשה נסיון לאיסור ולהימר ע"כ, אבל לשון מהר"ל [מנהגים, שנת אות ט] חין ממירין מוקצה מתוך הו"ל, לא משמע קצת הכי. ועיין ס"ס ש"י וסעיף ה' שם, ועיין ס"ק [ט]:

ד קורנס ש' בשמים וכו'. זה לשון הפרישה [סק"ג] ונראה דהוא הדין דאסור לשחות במדוכה מהאי טעמא, ועיין נדרישה. זה לשון הדרישה [סק"ט], ז"ע אם יש הימר טפי בקורנס של נפחים שלנו שהוא של מיני מחכות ונקל מדימין אותו אף אם יתלכלך, כי שמעתי בשם מורי ורבי שהמר לפצוע בו אגוזים עכ"ל. ונראה [דל"ך] לגרום בשמים במקום נפחים א]. וכה"ג צריכין למרן תמיהת צ"י מרמב"ם [פ"ה ה"ט] ע"ש, וכ"כ שלטי גיבורים [מש ע"ג אות א]. ובעיקר הדין נ"ל דהאי אם ראוין שאינו מקפיד מותר, כדסיים הלבוש מיהו ככלי וכו', וכן בסכין שחיתה וחיך הני"ל, אם הוא אינו מקפיד מותר. בתב שלטי גיבורים פ"ח [נד ע"א סוף אות ב] נייר חלק הוי מוקצה, ונ"ל דהוי מוקצה מחמת חסרון כים, כיון דעומד לכתיבה קפיד עליהו (מג"א סק"י). ולכאורה הנייר מוקצה מחמת גופו כמו חין, דדוקא ככלי שייך מוקצה מחמת

הגהות והערות

שח א] עיין במאמר מרדכי סק"ב שהעיד בכל זה, וכתב שלא מצא בדברי האחרונים שהעירו בזה, וצ"ע שלא ציין מדברי רבינו כאן כדרכו בכל

סימן עא

לימוד ילדים בשבת כשמגיעים ברכב למקום הלימוד

בע"ה.
וי שבט תשכ"ד.

לרב אחד

הנה יפה עשתה אשתו שלא דברה עם הילדים לעוררם לבא להמנין בשבת כיון שיש לחוש שיבואו ברכב שהוא חלול שבת כדבארתי בספרי על או"ח ח"א סימן צ"ח שאסור.

ובמה שרוצים שתלמד את הילדים איזה תכנית לאיזה שמתה שתמיה בשבת ושתאמר להם מתי תהיה התכנית, ושואלת אם הלמוד להם נמי אסור כיון שעיני יבא לחלל שבת, הנה אם אינו נוגע זה למשרתה ודאי יש להתרהק מזה, אבל אם הפסיד משרתה אפשר מכיון שלפני"ע ליכא כאן דכיון שרוצים שילמדו התכנית ישיגו מי שילמד אותם, אבל עדיין נשאר האיסור דרבנן מלהיות מסייע ידי עו"ע שאיחא בתוס' שבת דף ג' ד"ה בבא שלוחה כיון שהוא רק הלמוד לידע התכנית שאינו סמוך לשבת ההוא וגם אולי לא ברור שיחללו שבת שהרי יש גם שלא יסעו ברכב אלא ברגל אינה מתוויבת להפסיד משרתה בשביל זה. ולענין להודיע אני חושב כי למעשה אינו נוגע זה כי ודאי ידעו גם בלא הדעתה להם אין בזה גם מסייע. אך צריכה להסתדר לדבר עמהם שלא יבואו ברכב אלא ברגלם.

ירידו,

משה פיינשטיין

סימן עב

המניח דבר מוקצה ע"ג ספר קודם השבת

גיסן תשל"ג

לרב אחד

הנה דבר מי שהניח דבר מוקצה ע"ג ספר קודם השבת ולא ידע שאסור להניחו שם דאינו נוהג כבוד לדברי תורה (כיו"ד סימן רפ"ב), הנה מסתבר שאף שאיכא קדושה לספרים שלנו הנדפסים ואסור להניח עליהם דבר חול, מאחר שעכ"פ הוא לא ידע והניח עליו דבר מוקצה נעשה בסיס ואסור לטלטלו בשבת, כמו בהניח על דבר חול שנעשה בסיס לדבר האסור ואסור לטלטלו אפילו אם אח"כ ניטל משם כדאיתא בסימן ש"ט סעיף ד', אבל נראה דבהיה דעתו ליטול בשבת ע"י ניעור

9

או ע"י נכרי שפליגי בנה רש"י ותוס' בשבת דף נ"א ע"א. ובש"ע שם הביא ב' השיטות ופסק המג"א דבמקום פסידא יש לסמוך על שיטת התוס' להקל שמוותר לנערו גם בזה מותר לנער דלא גרע כבוד הספרים מבמקום הפסד. וכן בהניח באקראי מחמת שלא היה לו מקום ריוח כל כך שאיכא מחלוקת בזה דעת המג"א סק"ו להקל, ובמ"ב ס"ק י"ח כתב דבמקום הצורך יש להקל כהמג"א, נמי יש להקל מפני קדושת הספרים שלא גרע מצורך.

ובאם הניח איזה מוקצה על ס"ת כהא שנמצא שאיכא לפעמים ס"ת בבית אחד ממושביו הקיץ ואין שם ארון מיוחד להס"ת אלא בארון שמניחים שם תפצים אחרים ונודמן שהניחו על הס"ת דבר מוקצה מסתבר שלא נעשה בסיס דאין בידו לאסור הס"ת בדין בסיס שהוא בזיון גדול להס"ת לא רק ההנחה עליו שאסור אף בדברים קדושים כחומשים בגלילה ונביאים בקלף אלא זה שהס"ת יהיה בסיס לדבר חול הוא בזיון גדול שהוא נגד הקדושה של הס"ת, שלכך דומה זה להא דאם הניח מוקצה ע"ג דבר של חברו דלא נעשה בסיס מטעם דאין אדם אוסר של חברו שלא מדעתו כדכתב הרמ"א שם שלכן לעשות דבר שהוא נגד הקדושה הוא כעושה על דבר שאינו שלו שאין לו רשות לענין מה שנוגע להקדושה, ועיין ברמב"ם פ"י מס"ת ה"ב שמשמע דהא דאסור למכור ס"ת אפילו אין לו מה יאכל הוא מצד הקדושה, והוא מוכר ממה דאסור למכור אפילו יש לו ס"ת אחרת כדאיתא שם ברמב"ם וכן ברש"י מגילה דף כ"ו ע"א דפי' על הא דלא ימכור אדם ס"ת אע"פ שא"צ לו דהוא ביש לו אחר, שזה לא שייך אלא מצד קדושה, והוא כסלוק בעלות מענין הקדושה שבו, ואף להרא"ש ריש הלכות ס"ת דהאידנא מצוה לכתוב ולקנות ספרים כתנ"ך וגמ' ופירושיהן ולא ימכרם אם לא ללמוד תורה ולישא אשה ודאי אין זה מצד הקדושה דאין בספרים קדושה כל כך אלא הוא משום דצריך לעצמו הספרים שלא יתבטל הוא מלמוד התורה ופשוט שאם יש לו ספרים אחרים מותר למכור, שלכאורה טעם שאין מוכרין אינו סלוק בעלות קצת מצד הקדושה דא"כ מגליה שגם ספרים לא יוכל למכור, מ"מ מודה שמה שנוגע להקדושה הוא כאינו בעלים, שלכן אינו יכול לעשות הס"ת בסיס להמוקצה.

ולכן צריך להזהר שלא ליתן ניירות המיוחדות לכתובה בין דפי הספרים קודם השבת אף באופן דליכא איסור על הנחתן שם משום דהכינן לכתוב עליהן באורים בספר דשפיר מקרי אותן הניירות מוקצה מחמת חסרון כים כמו שכתבו הפוסקים, ואפילו בזמן הזה, דלא מצינו בר דעת שסאבד ניירות שיכול לכתוב עליהם וכיון שנותנים ניירות בספר יהא מוכנין לכתוב עליהם הוה הנחתן שם בספר באופן שיתישבו שם בטוב כמש"כ המג"א שם ונעשה הספר בסיס לדבר אסור.

L

ין בזה הזכרת
לו וברכת מעין
האחר שכבר
לו וברכת מעין
למאחר דברכת
לחלק מאחר
בו אולי שאני
ך לומר קדוש

להזכיר

ואמר בברכת
לחזור ברכת
אמר בחזרתו
יאמר שניהם
תפלת שבת,
של שבת נמי
שחטפו אנשים
כסף של זהב
או שבת ור"ת
בקי בתפילת
דשבת שבקי
בין את מוספי
ם יוציאו אותו
ר"ת, ובמוסף
ר שכבר יצא
שחרית ומנחה
גם כשאמר

תורה התפללו
לע"ד שאחר
לציון ואח"כ

ראסור להשתין
פסיק רישיה
ל האמת שאינו
בין בשום אופן
חול אסור מצד

פיינשטיין

אורח חיים חלק 3

בעזה"ת

ספר

שאלות ותשובות

שבט הלוי

חלק תשיעי

תשובות ובירורים
בארבעה חלקי שולחן ערוך

גבר עלי חסדו ית'

שמואל הלוי ואזנר

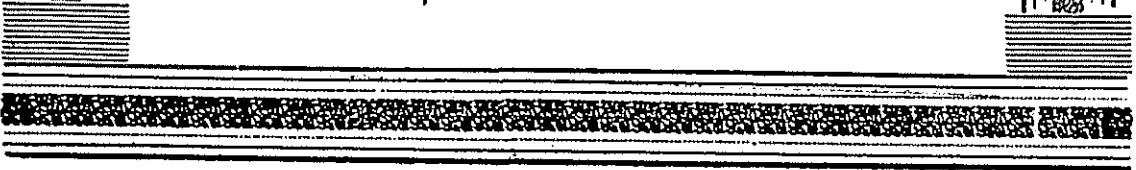
רב אביד דעיה"ק

זכרון מאיר - בני ברק

וריש מתיבתא דישיבת חכמי לובלין

מהדורא חדשה בתוספת הערות והשמטות, תיקונים וציונים רבים

שנת תשס"ב לפ"ק

תשובה

אמת שבמג"א סי' של"ח ס"ק ח' במש"כ דנוהגין לעשות האיסקק"י של כסף שיהי' מיוחד לשבת, והאיסקקי היינו כלי השחמט כמש"כ אחרונים ומג"א מסיים, ובמקום שנהגו להקל אין למחות בידם, וא"כ לכאורה מותר לטלטל איברא היות שבי' בשו"ע סי' ש"ז סי"ז דדוקא לסכנת המקילין מותר לטלטל האלטרובל, ובמבואר סי' ש"ח ס"ו דלהרמב"ם דמחמיר בזה י"ל דאסור בטלטול וא"כ לדין דמחמירם במשחק זה בשבת אסור בטלטול, איברא דעת הגר"א דגם לרמב"ם מותר בטלטול עכ"פ, וע"ש בדמשק אליעזר על הגר"א ובמ"ב שם סוף סי' ש"ח.

שאלה

ד נייר צעוני וגליונות נייר לגזירה, לכאוי' הוי מוקצה מחמת גופו, וגם מחמת חסרון כיס.

תשובה

מבואר בפוסקים ריש סי' ש"ח דנייר חדש חלק הו"ל מוקצה מחמת חסרון כיס, ובמק"א כתבתי דבזה"ל דשכיח נייר לכן טובא אין להחמיר כ"כ בזה, איברא מש"כ כבודו בנייר צעוני וגליונות נייר לגזירה הו"ל חסרון כיס דמקפידים עלה יראה כן להלכה.

שאלה

כדור של ילדים וכן ג'ולות לכאוי' אינו מוקצה, ויל"ע במ"ב סי' של"ח סק"כ שאוסר לשחק גם על קרקע מרוצפת, דקרקע בקרקע מיחלף, אך י"א שכיום שבת כל העיר מרוצפים אין לגזור בזה. ומה הדין לשחק בהם מחוץ לבית? לכאוי' יהיה אסור גם על פני שטח מרוצף.

תשובה

בענין מוקצה בכדור מבואר או"ח סי' ש"ח סמ"ה דאסור, וכי' רמ"א דיש מקילין ונהגו להקל ע"כ וטעם האוסרים משום מוקצה מחמת גופו ע"ש במג"א ומ"ב ס"ק קנ"ו, וכדוריס בזה"ל שנעשו לכך פשיטא דתורת כלי עליהם וממילא אין תורת מוקצה בהן עכ"פ בתוך הבית, וגם על השולחן מותר מן הדין, ובקרקע עולם וגם ברחוב צריך להחמיר במשחק זה, ות"ח ממילא רחוקים מזה.

שאלה

האם מותר לשחק בצ'רגו חול שבחצר הבית, או בערימת חול זיביב המועלת בפתח בנין שהולך ונכונה?

להגאון מהרש"ם מיימי מגדול אי' דלמי שהוא חשוד לעבור לא נקרא לדידי' כלי שמלאכתו לאיסור, וחידוש זה אינו נראה לעג"ד, אבל הא דבקטנים מצד עזמן אינו איסור כלל, רק מצד חינוך האב, בזה יש לזדה, ועדין ל"ע בזה.

שאלה

אותיות בצורת קוביות, שכותבים בו בזה שמסדרים אחד ליד השני, שהאגרות משה (או"ח סי' קל"ה) מתיר לחברם, ומשמו של הגר"ש אלישיב שליט"א נמסר שאסור לחברם בשבת, אך מ"מ אינם מוקפים.

תשובה

אעפ"י שבעל אגר"מ טעמו ונימוקו עמו דמשמע במג"א סי' ש"מ, ובח"א ה"י שבת כלל ל"ז דדוקא כשיש להם חיזה חיבור יש איסור כתיבה לא כן בהעמדה בעלמא זה ע"י זה, מכ"מ י"ל דזה דוקא כגון במספרים שכ"א נפרד בפ"ע אלא מי שהוא מעמיד מספר זה ע"י השני כדי לציין מספר כפול וכדומה, אבל קוביות אלה כנראה נעשו מעיקרא במחשבה וצורה שיהי' אחד מתאים לשני להוציא חיזה זורה וכדומה, ובוה שמחברים אפילו בעמידה בעלמא זה ע"י זה נגמרה הצורה י"ל דאיכא עכ"פ איסור דרבנן.

שאלה

ספר לציור לכאוי' אינו מוקצה, כי אפשר לקרוא בו בלי לצייר.

תשובה

דבר פשוט שאינו מוקצה.

שאלה

פלסטלינה לכאוי' הוא מוקצה, כי אסור לשחק בו בשבת מטעם ממרח (דומה לסי' שי"ד סי"א).

תשובה

כן יראה למעשה דפלסטלינה עומדת ברובה לדבר שאסור בשבת.

שאלה

משחק השחמט לכאוי' אינו מוקצה, כי מן הדין מותר לשחק בו אף שיש להחמיר (סי' של"ח ס"ה) ובמ"ב שם סק"כ"א).

(12)

'Abadi, Yitzhak

שו"ת

אור יצחק

כולל

שאלות ותשובות וחקרי הלכות
בעניני אר"ח ויו"ד ומעט מעניני אהע"ז וחר"מ
וענינים שונים

מאת

הצעיר יצחק עבאדי
ראש כולל אהל תורה

ירושלים - ליקווד

תשס"ג

חזק א

יעקב ודאי אין ראייה לחזו"א, ראייה לא מיירי בקובע לו מקום, [דכל דבריו הם לשיטתו ששעון הוא כלי שמלאכתו לאיסור ולכך אסור גם משום חסרון כיס. וא"כ למה שחידש החזו"א שכל שקובע לו מקום לא חשוב כלי לטלטלו אפי' לצורך גופו ומקומו גם בדבר שמלאכתו להיתר ככילת חתנים ושעון הקבוע בכותל (שאינו שעון חול או צל וכנ"ל) לא נמצא מקור באחרונים הנ"ל].

ולשון המ"ב ס"ק קס"ח צע"ק. דכתב וז"ל: ובשעון שלנו יש להתיר, ודוקא הקטנים, אבל הגדולים (שעון קיר) אסור לטלטל, ואפילו אותן כלי שעות העומדים בתיבה על הקרקע יש להחמיר בטלטול אם לא לצורך מקומו. וזה קשה דאם הסקנו ששעון קטן חשוב כלי שמלאכתו להיתר ולכן מותר לטלטלו אפי' לא לצורך גופו ומקומו, וכמ"ש בפנים מאירות הנ"ל וכמו שפשט המנהג, א"כ למה שבשעון קיר נאסור מטעם שנחשבו ככלי שמלאכתו לאיסור.

מבוא:

מותר לטלטל שעון, בין שעור יר ובין שעון קיר, ודינם ככלי שמלאכתו להיתר.

סימן קנ"ז

תשובות קצרות - מוקצה

תמונת האם הוי מוקצה

שאלת: האם תמונה נחשבת למוקצה מחמת חסרון כיס.

תשובה: מוקצה מחמת חסרון כיס זה דוקא ככלי שמייוחד לשימוש של איסור, ונמנעים מלהשתמש בו לשום תשיש אחר בגלל חשש של חסרון כיס, ולכן תמונה אינה מוקצה. L

פח אשפה לענין מוקצה

שאלת: האם פח האשפה הביתי הוא מוקצה בשבת.

תשובה: היות ויש בו הרבה דברים שראויים לאכילת כלב, על כן מותר לטלטלו בשבת.

נגיעה במוקצה

שאלת: כשמטלטלים חפץ המותר בטלטול לכסות מוקצה, האם צריך להזהר שלא לגעת במוקצה או רק שלא יטלטלנו. תשובה: רק שלא יטלטלנו.

ואף שדבריו שם צ"ע, מ"מ זה העיקר היוצא מדבריו. ולפי זה לצורך גופו ומקומו ודאי מותר.

ועיינתי בשערי תשובה [ס"ק ה'], ושם הביא חבל פוסקים, זה מתיר וזה אוסר, אולם לאחר העיון בתשובותיהם, גם האוסרים לא אסרו אלא בטלטול שלא לצורך גופו ומקומו, ואף במורה השעות הגדולים. ולכן אני תמה על מרן החזו"א [סימן מ"ג סוף אות י"ז], שכתב וז"ל: וכ"כ אחרונים ז"ל דאסור לטלטל מורה שעות שעל הכותל עיין שערי תשובה סי' ש"ח ס"ק ה' וכו', ע"כ דברי החזו"א.

ועיי"ש בדבריו שאוסר בטלטול לגמרי אף לצורך גופו ומקומו, [וז"ל: דהאי קובע לו מקום, היינו שאין מטלטלין אותה אלא משתמשים בו במקומו, וכל שקובעים לו מקום לא חשיב כלי לטלטל (אפי' בכלי שמלאכתו להיתר כגון כילה⁸¹), וכ"כ האחרונים דאסור לטלטל מורה שעות שעל הכותל], וזה לא נמצא באחרונים הנ"ל.

שוב נמלכתי, ואני רואה בדברי השבות יעקב ח"ג סי' כ"ו שכתב בסוף דבריו וז"ל: עוד נ"ל טעם לאסור, דהוי כמוקצה מחמת חסרון כיס, כמבואר בא"ח ריש סי' ש"ח, ועיי"ש בב"י [בגדמ"ח עמ' רצ"ח] בשם הרמב"ם [פ' כ"ה ה' ט'] ע"כ. ומטעם זה אסר שם בכל השעונים הקטנים עם הגדולים.

והנה לכאורה משמע מדבריו שאסור בטלטול בכל אופן גם לצורך גופו ומקומו כמוקצה מחמת חסרון כיס. אלא שלא מוכנים דבריו כלל וכלל, דאף אם תאמר דמורה השעות הקבוע אסור בטלטול לגמרי כדברי החזו"א ועל כרחך משום דקובע לו מקום, מה ראייה היא זו למורה השעות הקטנים שהיו מטלטלים בזמן השבות יעקב, ואיך אפשר לומר דהם מוקצים בעצמם מחמת חסרון כיס, והרי אין אדם קובע להם מקום אלא מטלטלם בכל עת ובכל שעה.

ומה שרמז השבות יעקב לעיין בב"י בשם הרמב"ם, לא ידעתי מה חדש מצא בזה, והרי כו"ע לא פליגי דמוקצה מחמת חסרון כיס אסור אף לצורך גופו ומקומו, ולית מאן דפליג בזה חוץ מהמרדכי [סוף פרק כירה סי' שט"ו], וכבר נפסק לאיסור כן בשו"ע [ש"ח סעי' א'] להלכה ומה נתחדש כאן מהב"י ומהרמב"ם יותר. ואיך שיהיה, מדברי השבות

81. ונראה כוונתו, דאף שבכלי שמלאכתו להיתר ס"ל לרוב האחרונים דלא שייך בזה איסור של מוקצה מחמת חסרון כיס, מ"מ אם קובע לו מקום ואינו מזיזו משם, לא חשוב כלי לטלטול. וכבר הוזכר החזו"א את יסורו זה בסיו' מ"א אות ט"ז, וז"ל: ודבר שאין עשוי לטלטל כלל אע"ג דנהנה ממנו בשבת חשיב מוקצה והלכך שלהבת חשיב מוקצה.

זאת בשביל החול. ולמה דוקא האמירה היא המגרעת, והלא עיקר האיסור הוא שנראה שעושה בשביל החול, וזה ידוע לו גם בלא אמירה. ובודאי שאין איסור בלא אמירה, כמו שמותר להחשיך בשביל לתלוש פירות מגינתו [שו"ע סי' ש"ז סעי' ט']. וכל מה שאסרו להחשיך בסוף התחום, הוא משום דמינכרא מילתא, הא לאו הכי שרי אע"פ שהוא יודע בעצמו שמחשיך לצורך חול.

זמנה שנראה לי פשוט, דהספר חסידים כתב כאן שני דינים, קודם כתב שאסור לומר שאעשה מלאכה משום איסור אמירה ודבר דבר. ואח"כ הוסיף שאפילו שזה לדבר מצוה שאין איסור דבור בזה, עדיין אסור מטעם אחר ולא מטעם דבור, והוא, דכיון שמצוה לענג את השבת, ושינה היא עונג שבת, א"כ למה יפסיד עצמו באמירתו ששנתו היא לצורך מחר, והרי הוא יכול לקיים עונג שבת בזה שישן לכבוד שבת.

שוב ראיתי במחצית השקל שכתב להגיה בדברי ספר חסידים עיי"ש, ולדבריו רצה להוכיח לפי זה שאף לדבר מצוה אסור אמירה, ודלא כאליה רבה הג"ל. אבל באמת שאין צורך להגיה כלום, והוא כמו שכתבתי. ואדרבא מוכח מכאן שלדבר מצוה מותר דבור ואין ספק בדבר.

עוד ראיתי שיש כמה אחרונים שרצו ליישב דברי המג"א לאסור אמירה גם לדבר מצוה. ולענ"ד אין דבריהם נכונים, ובודאי שאין הכרח לדבריהם ומניין לנו לחדש הלכה כזו, ובפרט שכל הראשונים לא הזכירו דבר זה.

אלא שראיתי להעיר מדברי הערוך השולחן כאן [בסוף סעי' ב'], שאחרי שתמה על דברי המג"א שאסר בדיבור אפי' לדבר מצוה, והסכים לאליהו רבה, כתב דמה שכתוב בספר חסידים הוא ענין אחר, וה"ל: ומ"ש בספר חסידים הוא ענין אחר, שאומר שאישן בשבת כדי לעשות מצוה למחר, וזה וודאי אסור, דעושה [השינה] בשביל מחר וכו', ע"כ. ואני שמעתי ולא אבין, מנין לו לדבר פשוט כל כך שזה ודאי אסור, והיכן רמוז איסור כזה בגמ' או בראשונים. ולענ"ד דברי ספר חסידים אינם אלא מדין חסידות וחומרא בעלמא, וכמו שביארנו טעמו כדי שיקיים מצות עונג שבת בשנתו, וזה כוונת האליה רבה.

סימן קל"ד

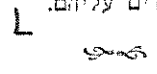
מוקצה בבולים

שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף א'

כתב המחבר וז"ל: כל הכלים ניטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס וכו', עכ"ל.

שאלה: האם בולים שאינם חתומים הם מוקצה.

תשובה: בולים שלא השתמשו בהם עדיין ודאי דינם כמוקצה מחמת חסרון כיס, דהיינו ככלים העומדים לסחורה שמקפידים עליהם.

סימן קל"ה

מלטול קורה ואבן כבדה

שו"ע סימן ש"ח סעיף ב'

כתב המחבר וז"ל: כל כלי אפי' הוא גדול וכבד הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו, לא מפני גדלו ולא מפני כבדו, עכ"ל.

ובתב המ"ב (ס"ק ח'), וז"ל: וה"ה אבן גדולה וקורה גדולה - אם יש תורת כלי עליה דהיינו שמייהדים לתשמיש שרי לטלטלן, ובכלי מותר אפילו אינו רגיל לטלטלה בימות החול, מ"מ לא אמרינן דמפני כבדותה הוא קובע לה מקום ומקצה אותה מדעתו מלטלטלה, עכ"ל. פי', יש חילוק בין אבן וקורה שאף אם יש תורת כלי עליה מותר רק אם רגיל לטלטלה, לבין כלים שמותר אפי' אם לא רגיל לטלטלם.

דברים מגומגמין קא חזינא הכא, דמה שחילק בין אבן גדולה וקורה לכלי אינו מובן כלל, הא גם אבן גדולה וקורה אם מיוחדים לתשמיש - יש עליהם שם כלי.

זמנה שכתב בשער הציון: א"ר ופמ"ג. הנה באליהו רבה אין שום רמז לזה, והא לך לשוננו, וכבד הרבה וכו', אפי' אין דרכו כלל לטלטול בחול, וה"ה אבן גדולה או קורה גדולה אם יש תורת כלי עליה, עכ"ל. הרי שהשווה את שניהם ולא חילק ביניהם להלכה כלל.

זמנה שכתב בשם פמ"ג, הנה לשון הפמ"ג (אשל אברהם ס"ק ד') הוא: וכבד וכו'. לאו דווקא כלי, ה"ה קורה שמייוחד לכך, וכלי אפי' אין עשויה לטלטלה בחול אפי' שרי עלי' ב"י, עכ"ל. והרואה יראה ויבין שמילת כלי בפמ"ג היא ט"ס, וכתב לעיין בבית יוסף ומפורש שם דבקורה מיותר.

סימן קל"ו

מוקצה דגרות שעוה ונפרורים

שו"ע או"ח סי' ש"ח סעיף ג'

א"ק 2

בעוה"ש"ח

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

שו"ת

נשמת שבת

חלק ג (ב)

הלכות מוקצה

*

בולל בירורי הלכות בהלכות שבת המצויים
(השייכים לשו"ע סי' ש"ח - שי"ב)

*

כל אלה חוברו יחדיו בעזרת ד' יתברך ויתעלה

ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ה"ח

ספר הינוך ישראל, ס' נשמת ישראל ג"ח

שו"ת מקדש ישראל ז"ח, וש"ס

ברוקלין נ.י. - אלוף תשע"ב לפ"ק

דפוס הכתב

ק"ח שכל כלי שהאדם קובע לה מקום קבוע לבל יקחוהו משם לעולם (אפילו הוא כלי היחיד) הוא מוקצה מחמת חס"כ (כל שכן זה שהוא כשמל"א).

ואף שהסכימו הרבה אחרונים דמוקצה מחמת חסרון כיס אינו אלא בכלי שמלאכתו לאיסור, משא"כ בכלי שמלאכתו להתיר אין בו דין מוקצה מחמת חסרון כיס דהא למלאכתו עומדת, והבאנו בס"י רפ"ב משם הרבה אחרונים דמור"ש שלנו דינם ככלי שמלאכתו להתיר, מ"מ הא כתבנו בדבר שקובע לו מקום מיוחד תמיד, ולעולם אינו מטלטל משם אז בכה"ג אף שהוא כלי שמלאכתו להתיר דינו כדין מוקצה מחמת חסרון כיס ע"י מ"ב (סקי"ח) [וכ"כ הגרשז"א בהסכמה לס' שבות יצחק], וממילא שהכי נמי במורה שעות הקבוע ותלויה תמיד בקיר הבית ומקפידין עליו שלא לטלטלו משם שיש עליו דין מוקצה מחמת חסרון כיס, ועוד דבאמת לאיזה פוסקים יש למורה שעות דין כשמל"א (שעושית איסור של מדידת הזמן) ע' בדברינו שם, וזה דלא כשו"ת אגרו"מ הנ"ל שמיקל.

☆☆☆

סימן קט"ז

שאלה - מהו לטלטל נייר (חלק), ומהו ניירות מיוחדים.

תשובה - סתם נייר אינו מוקצה, אבל ניירות מסוימות המיוחדים רק לכתובה מוקצין. המג"א (סק"י) מביא מהשלט"ג דנייר חלק הוא מוקצה, וכי המג"א דהכוונה דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס, וטעמו דמאחר שעומד לכתובה "קפיד עלייהו" (פי' שלא לצור בו פי צלוחיתו) וכ"ה במ"ב (סק"ג), פי' ואסור לטלטלו אפילו לצורך גומו"ק, ובנייר פשוט וזול שאינו מקפיד עליו להשתמש עמו לשאר

דברים, י"א דמ"מ הוי כשמל"א מאחר שעומד לכתובה כמו קדירה לכישול דהוי כשמל"א, ומותר לטלטלו רק לצורך גופו ומקומו, אבל לא מחמה לצל, אבל יש לדחות הדמיון דכאן בנייר עיקר השימוש לאחר מעשה הכתיבה שיקראו מה שכתוב עליו, משא"כ קדירה שעיקר שימושו הוא האיסור דהיינו הבישול, ובפרט לפי מה שכתבנו להלן דניירות שלנו עשויין לשימושים שונים [ונכתב בס' מנח"ש (י) שיש ליקח מתוך הספר כל נייר חלק שיש בתוכו (העומד לכתובה) שהוי בכל טלטול מן הצד לכתולה צריך לנער, וע' בס' שלמ"י (פי"ב) שכמה פוסקים הסכימו לדבריו, מיהו לפמ"ש"כ להלן דבזמנינו שהניירות אינן מוקצין, ממילא שאין צריכין לנערן].

נייר חלק בזמן הזה

דמיהו לפי מה שכתב המג"א בטעם שנייה מוקצה מאחר שעומד לכתובה מקפיד עליו, ממילא כיון שהחוש מעיד בזמן הזה שבני"א אינן מקפידין עליהן כל כך, ולפעמים משתמשין עמם לשם עיטוף (ושאר מיני שימושין) (כגון כשרוצין לעלות על ספסל להניח על הספסל כדי שלא תתלכלך הספסל, וכן להניחן חחת כוס משקה שלא תלכלך השולחן), וכן מגיחין אה הילדים לשחוק עם ניירות ריקים (כגון לעשות ממנו כעין צורת ספינה או ספינת אויר, וניירות לעשות מהם כמין כובע, ממילא דתו אינן מוקצין מחמת חס"כ וכדומה) יש לומר דשוב אינן מוקצין, וכן מביא בס' שלמי יהודה (פי"ב) מחכ"א דבזמנינו שנייר כתיבה הוא בזול ואין מקפידין מלהשתמש בו לשאר דברים אינו מוקצה מחמת חסרון כיס, [ועעו"ש בשלמ"י דספר לצייר (קאלארינ"ג-בו"ק) לא חשיב מלאכתו לאיסור דאינו מיוחד לאיסור דאפשר לקרוא בו בלא לצייר, וממילא שלא חשיב מוקצה דחסרון כיס עיי"ב] וכ"כ בשו"ת שבת הלוי (ח"ח סי' ע"ח) ובס' שש"כ (כ"ט).

אב"י דעת בעל או נדברו ז

מוקצה מחמת חסרון כ ביוקרה, כל שנמנעים מלהשתמ כי אם בשעת הדחק הוו מוקצו בס' חוט שני (ג-נח) דהגם ע אעפ"כ חשיב חס"כ, דמה לתינוקות לכתוב בו הרי זה נ כתיבה (אלא שלכתיבתו אין ד להשתמש עמו לדברים או המציאות מורה שאין מקפידו עמו גם שאר דברים, כגון כע אויר כנ"ל, ובכלל אין מקפיד הוול שלה, וכן צ"ע מש"כ בי ח"ד סי' ע"ב) דאפילו בזה"ו מ"מ לא מצינו בר דעת שמ לכתוב עליהן על כן לעולם עיי"ב, והמציאות מכחיש זה, ו

נייר בלאנ"ק (לעדד

מיהו ניירות ריקים של רבני של בתי מסחר שנדפס או של המסחר של (לעד וכדומה שבהן רגילים להקנ עמזן לשאר דברים) (מלבד ל כמוקצה מחמת ו

וכמו כן נייר מיוחד מקושנ ואגרות ש

ניירות סטעישינו

ניירות סטעישינער"י (ע מאספים) נראה דז עומדים לכתובה כלל, אלא ע ונוי וכעין משחק, על כן אינן כ כיס, דהן עומדים לתפקידם ל להתפאר בהם לפני אחרים (וכדומה), וממילא שגם אינם כיון שאינן עומדים

7 נייר עיטוף

וכן נראה דנייר המיועד לעטוף בו מתנות שהוא מוקצה דחסי"כ שמקפידין עליהן שלא להשתמש עמהן לדבר אחר, ואף הו בזול מ"מ מקפידין עלה מחמת העדרתו, ומש"כ בס' נחלת ישראל (פ"ה) להקל כיון דראוי למלאכת היתר, דהיינו לעטוף מתנה שרוצה ליתן בשבת, דאין איסור לתת מתנה כשהוא לצורך שבת, לא נראה חדא דהמציאות שאין נותנין בזמנינו מתנות בשבת (לקראת בר-מצוה וכדומה), שנית שכדי לעטוף עמו מתנה צריכין לדבק הקצוות בדבק וזה אסור בשבת, ועוד שבדרך כלל מתנה שעוטפין אותו בנייר כותבין עליו למי החותמת.. והלא זה אי אפשר בשבת נמצא שמער"ש הוקצה לגמרי דעתו מלהשתמש בניירות אלו. L

7 אם נייר חלק שם כלי עלה

→ והנה בשו"ע הרב (ס"ו) הוסיף עוד טעם דניירות מוקצין כיון שמקפיד עליו שלא להשתמש בו (לשא"ד) "אין עליו תורת כלי כלל" (פי' שאינן עומדים אלא לכתיבה, והלא אסור לכתוב בשבת), ובאמת שכבר העיר בא"ד (סק"ד) על המג"א למה לא כתב דנייר מוקצה מחמת גופו דהוי כאבן, ותי' דחל שם כלי על נייר כיון שראוי לצור על פי צלוחיתו יעו"ש, ואכתי צע"ק דמ"מ בנייר העומד לכתיבה ואינו עומד לצור על פי צלוחיתו נימא דשוב הוי כאבן, דאכתי אינו עומד לשום שימוש, מיהו יש לבאר הדבר לפמש"כ בס' קצות השלחן (ס"ו) ק"ח בדה"ש סקכ"ו) לבאר דברי שו"ע הרב דכיון שאינו כלי מחמת עצמו רק תשמישו משוי ליה כלי וכיון שבשבת אסור לכתוב וגם מקפיד עליו שלא להשתמש בו לשאר דברים נמצא דאין עליו שם כלי כלל (וממילא דלא פליגי דהרב מיירי שמיוחד רק לכתיבה, והא"ד מיירי שרגילין להשתמש עמו גם לצור על פי צלוחיתו), ולפי זה י"ל דבזמנינו שאין מקפידין שלא להשתמש עמהם לשאר דברים כמות שהן

אבל דעת בעל או נדברו דאף נייר שלנו הוא מוקצה מחמת חסרון כיס, דאף דבר שאינו ביוקרה, כל שנמנעים מלהשתמש בו לשאר דברים כי אם בשעת הדחק הו מוקצה דחסרון כיס, וכ"כ בס' חוט שני (ג-נח) דהגם שבזמנינו הנייר בזול אעפ"כ חשיב חסי"כ, דמה שנותנין את הנייר לתינוקות לכתוב בו הרי זה נמי הוא שימוש של כתיבה (אלא שלכתיבתו אין חשיבות) ואינו רוצה להשתמש עמו לדברים אחרים עיי"ב, אבל המציאות מורה שאין מקפידין אם התינוק יעשה עמו גם שאר דברים, כגון כעין ספינה או ספינת אויר כנ"ל, ובכלל אין מקפידין עלה מחמת דמי הוול שלה, וכן צ"ע מש"כ בשו"ת אגרי"מ (או"ח ח"ד סי' ע"ב) דאפילו בזה"ז שיש נייר בריווח מ"מ לא מצינו בר דעת שמאבד ניירות שיכול לכתוב עליהן על כן לעולם הן מוקצה דחסי"כ עיי"ב, והמציאות מכחישה, ועשו"ת מאוני צדק. L

נייר בלאנ"ק (לעדדער-הע"ד)

→ מיהו ניירות ריקים של רבנים ואישי ציבור, או של בתי מסחר שנדפס בראשן שמו הפרטי או של המסחר של (לעדדער-הע"ד בלע"ז) וכדומה שבהן רגילים להקפיד שלא ישתמשו עמהן לשאר דברים (מלבד לכתיבה) באמת דינן כמוקצה מחמת חסי"כ.

וכמו כן נייר מיוחד מקושט לכתיבת מכתבים ואגרות שלומים. L

7 ניירות סטעשינער"י

→ ניירות סטעשינער"י (שהבנות הקטנות מאספיים) נראה דאינן מוקצה דאינן עומדים לכתיבה כלל, אלא עומדים לשם איסוף ונוי וכעין משחק, על כן אינן מוקצה מחמת חסרון כיס, דהן עומדים לתפקידם להשתעשע בהם וגם להתפאר בהם לפני אחרים (כמה מינים יש לה וכדומה), וממילא שגם אינם מוקצים ככשמל"א כיון שאינן עומדים לכתיבה. L

זר שעומד כשמל"א, אבל לא כאן בנייר יקראו מה ימושו הוא ה שכתבו ים שונים הספר כל שהרי (בה) שהרי זר, וע' בס' זר לדבריו, יירות אינן [גר].

עם שנייר בה מקפיד בזמן הזה ולפעמים ני שימושן על הספסל ון תחת כוס מניחין את גון לעשות יר, וניירות אינן מוקצין דשוב אינן דה (פי"ב) בזול ואין אינו מוקצה דספר לציור תו לאיסור יא בו בלא דחסרון כיס ח סי' ע"ח

כנ"ל שוב י"ל דשם כלי עליהם נומש"כ בשו"ת אגרו"מ (או"ח ח"ה סי' כ"ב אות כ"ג) דנייר חלק הוא מוקצה ולא חשיב כלי כלל, נראה ולשיטתיה אזיל שכי' בח"ד (סי' ע"ב) דאפילו בזה"ז ישיש נייר בריווח מ"מ לא מצינו בר דעת שמאבד ניירות שיכול לכתוב עליהן על כן לעולם הן מוקצה דחס"כ, וממילא שוב הוי נמי מוקצה מחמת גופו, ונפק"מ דאף באופן דליכא כל כך משום חס"כ, כגון ניירות ריקים שבלאס-ליעף (שרגילין לטלטל כל הדפיץ שבהמחברת הנה והנה) מ"מ מוקצין מחמת שאינן כלין].

וע' בס' תוס"ש (סי' שיי"ב) דאם רוצה לקנח עצמו בנייר (לבן) העומד לכתובה צריך יחוד לעולם, ובנייר גסה סגי ביחוד לשבת אחד כיון דאורחיה בהכי (והובא במ"ב שם סק"ה), ובפמ"ג שם (א"א סק"ב) כי דרוקא אם מקפיד בהדיא על הנייר הוא מוקצה, אבל סתמא עומד לכסות בו פי הפך, וכ"ה בתהל"ד שם (סק"ב) דבנייר שאינו מקפיד עליו וראוי לצור ע"פ צלוחיתו לא בעי יחוד כלל, ושכ"מ ממג"א וחמ"ש דשם כלי עלה, ותמה על שו"ע הרב עיי"ש, ואולי סברת התוס"ש כשו"ע הרב דנייר חלק עדיין אינו כלי כלל (על כן לא מהני. מה שראוי (מעצמו) לכסות בו פי הפך), על כן בעי יחוד שיחול עלה שם כלי, עכ"פ בזמנינו שפיר הוי שם כלי עלה.

ובס' משנת ישראל (ס"א סקל"א) לחלק יצא בין שני סוגי נייר, א' העומד לכתובה או להרפסה, ולאחר הכתיבה ישתמשו עמו ככה (לקרות הכתוב עליו) בזה כל זמן שלא נכתב או נדפס עליו לא חשיב כלי שנגמר, אבל נייר שעומד שיכתבו עליו חשבונות או שאר ענינים שהם לפי שעה, ומיד לאחר השימוש זורקין אותו זה כבר חשיב כלי גמור הראוי לשימוש (דוגמת נייר שעומד לקינוח דודאי כלי שלם הוא קודם הקינוח) ולא ידעתי מציאות כזה שיש שני מיני סוגי נייר, שדרך בני אדם להשתמש בכל מיני נייר לשני סוגי כתיבה הנ"ל.

מחברת (העפ"ט)

מיהו 'מחברת' ריקנית מוקצית, אף לפמש"כ למעלה דסתם נייר אינו מוקצה, דבזה החוש מעיד שמקפידין עלייהו, ואין מניחין לילדים לשחוק עמהם למגני (אף שבאמת אין מחברת אין דמיה יקרים כל כך) ומוקצית מחמת חס"כ ניל"ע מה דין מחברת שהדפים מחוברים בצדס ע"י דבק שלא נעשה החיבור לקיימא כל כך (וממילא י"ל שאין מקפידין על הסרת דפיין) L

מחברת שכתוב בו ד"ת רק על דף א'

אלא שמובא בס' דינים והנהגות להחזו"א ובס' מעשה איש (ח"ה ע' י"ז) שמחברת שכתוב שם אף רק דברי תורה אחד, אף שרובה נייר חלק ועומד לכתובה אינה מוקצה, ושוב מותר לטלטלו כולו שזה העיקר אצלו, והשאר טפל אילין, וכ"כ בס' ארחות רבנו (ח"ג ע' רל"ט) נומסתבר דלהני"ל רק ד"ת שיש לו חשיבות גדול, אבל אם כתוב על דפים אחרים דברי חול המותרים בקריאה בשבת עי"כ לא נעשה כל המחברת ראוי, וצ"ע.

אלא שנחלקו בכה"ג מהו לדפדף בדפים הריקים (כגון שצריך לחפש אחר הון שכתוב שם הדברי תורה) שבס' נחלת ישראל (פי"ג) מביא מבעל אגרו"מ להיתר כיון דנחשב לחלק מהכלי, אבל בס' שש"כ (פ"כ הערה ער"ב) מביא מהגרשו"א שמספק"ל בדבר.

אבל בס' או נדכו (חי"א סי' כ"א) כי שמחברת שכתובים על מספר דפים חידו"ת ושאר דפי המחברת ריקים תלוי שאם דרכו לקרות ולעבור על מה שכתב במחברת איננו מוקצה, אבל אם אינו מעיין שוב בתוכה אלא מוסרו (לאחר זמן) ככה לדפוס וכדומה או הוא מוקצה, שאו הדפים הריקים הוא העיקר אצלו. L

לום-ליע"פ

ויל"ע מהו במחברת הנקרא לום-לי"ף שיש שם ניירות חלקים שהן מוקצין שדילמא בזה

שאינן מחוברים (כדבק) אז הריקים להמוקצין להניח לעומת זה יש לומר דבזה גו מוקצין כיון שבקל יכול חדשים, ממילא ששוב אינו הריקים אלו להילדים למע הוא לחזור ולמל

ומצאתי בס' מאור השב משם הגרשו"ז

שיש בו דפים כתובים לטלטלו שהדפים הרקין נחשבים כחפץ אחד וכמחנב מותר להפוך גליונות הרי הכתוב הרצוי, ואף אי"צ הניירות הריקים, אף שא נתונים בתוך מסגרת, שהן עם האוגדן), אבל לעומת ז (אוי"ח ח"ה סי' כ"א אות ז לום-לי"ף שיש שם ניירות צריך להוציאם משם מל לטלטלו בשבת, שמה שהן חיבור, שהרי על דעת כן שאם יכתוב שם דברים שז משם נמצא שעדיין לא חש עכ"ד (ופשוט דלדידיה הדיקין כדי להגיע להני דאעפ"כ בשבת אינו אלא לנערו להפוסקים הסובר המוקצה אי"צ לנערו [מיו מחברת שיש בו דפים ח ששפיר דמי לטלטל כולה כלי, והדפים החלקים הו טלטולי שבת

אדוויי

ובמין מחברת הנקרא הרבה ניירות עם אהדדי, מסתבר דזה מוק;

עשויין לדבקר על דבר אחר, ובדרך כלל מקפידין שלא להשתמש בהו לדברים אחרים [אם לא שנימא דמותר להשתמש בשבת בניירות דבק אלו, שהוי חיבור חלוש, ואינו בכלל המפרק ניירות "דבוקים", ויכול להדביקם בספר לסימן (שהדרך גם בימות החול להשתמש עמהן ככה) ע' בדברינו בנשמת שבת ח"ז סי' ר"ו ר"ו-ב].

L

ענוועלאו"פ

→ אף שכמות שהוא הוא כלי גמור, מסתבר שמוקצית מחמת חס"כ (אף שאין דמיו יקרים כל כך) משום שדרך בני אדם להקפיד עליהן לכל להשתמש עמהם שלא לתפקידם (כדי שיהיה לו מן המוכן כשיצטרך להם).

L

טשעק-בוק

→ ופשוטו דטשעק-בוק ריק מוקצית מחמת חס"כ דבני אדם מקפידים שלא להשתמש לשאר דברים עם טשעקין ריקין מחמת חשיבותן (ומחמת שרוצה להיות לו חשבון על כל טשעק כפי המספר שעל הטשעקין).

כמו כן טשעקין שכבר חזרו מן הבאנק מוקצין מחמת חס"כ דדרך בני"א להצניען לצורך חשבונותיו, ולא ישתמש עמהן לשאר דברים או לצור בהן פי צלוחיתו.

L

☆☆☆

סימן קי"ז

שאלה - מנורות יקרות של כסף של זמנינו אי דינה כמוקצה מחמת חסרון כיס (אפילו לא הודלקה בהן גרות שבת) מאחר שמקפידין מאוד שלא להשתמש בה לדברים אחרים.

מנורה שלא הדליקו בו הנרות בשבת הזאת [וכן מנורה של חנוכה בשאר שבתות השנה] מהו לטלטלו לצורך גופו או מקומו (כגון שהוא מונח בארון והוא רוצה להוציא משם איזה כלי והמנורה מפריעו).

שאינן מחוברים (בדבק) אהרדי לא בטלי הניירות הריקים להמוקצין להניירות הכתובים, מיהו לעומת זה יש לומר דבזה גם הניירות הריקים אינן מוקצין כיון שבקל יכול להוסיף עליהן עלין חדשים, ממילא ששוב אינו מקפיד מליחן מניירות הריקים אלו להילדים למשחק כהם, כיון שיכול הוא לחזור ולמלאותו אח"כ.

ומצאתי בס' מאור השבת (ח"ב מ' כ"ד א') משם הגרשו"א ז"ל שלא-אס-ליע"ף שיש בו דפים כתובים ודפים ריקים שיותר לטלטלו שהדפים הריקים והדפים הכתובים נחשבים כחפץ אחד וכמחברת אחת (וראיתי שאף מותר להפוך גליונות הריקים כדי להגיע לדף הכתוב הרצוי, ואף אי"צ להוציא משם מער"ש הניירות הריקים, אף שאין מחוברים יחד רק נתונים בחוך מסגרת, שהן עומדין לטלטל יחד כך עם האוגדן), אבל לעומת זה ראיתי בשו"ת אגרי"מ (או"ח ח"ה סי' כ"א אות ז') שכ' דמחברת הנקרא לוס-לייף שיש שם ניירות חלקים שהן מוקצין צריך להוציאם משם מלפני השבת אם רוצה לטלטלו בשבת, שמה שהן קבועין ככה שם אינו חיבור, שהרי על דעת כן משתמש במחברת כזה שאם יכתוב שם דברים שאינו ראוי כל כך יוציאו משם נמצא שעדיין לא חשיב כלי אחד לרוב הזמן עכ"ד (ופשוט דלדידיה אין לו לדפדף ניירות הריקין כדי להגיע להניירות הכתובים), וצ"ע דאעפ"כ בשבת אינו אלא טלטול מן הצד ואי"צ לנערו להפוסקים הסוברים דגם משום הפסד המוקצה אי"צ לנערו [מיהו מסתבר דאף לדידיה מחברת שיש בו דפים חלקים מחוברים אהרדי ששפיר דמי לטלטל כולה דהמחברת כולה חשיב כלי, והדפים החלקים הוי חלק מהכלי (ע' בס' טלטולי שבת אות י"ז)].

L

אדווייסיו

→ זמנין מחברת הנקרא בלע"ז אדווייסיו שהם הרבה ניירות עם דבק בקצהו שדבוקים אהרדי, מסתבר דזה מוקצה, משום שניירות אלו

נמש"כ
דבוק
מניחין
ת-אף
מחמת
דברים
זא כל
יפ"ן.

גובט
טכוכ
חלק
לטלו
וכ"כ
להגיל
וב על
בשבת
[.]

דפים
הדף
שראל
נחשב
צ"ב

חברת
ושאר
לקרות
אבל
לאחר
שאו

ש שם
ז בזה

מקדש ישראל על ה' סוכות ששינוי מראה מחמת משמוש הידים 'קודם החג' שלא בשעת מצוותו פוסל, ובפרט אחרוג עם פיתום מקפיד על טלטולו שלא לצורך מפני הפחד שמתפחד תמיד שלא תשכר הפיתום ותופסל, וממילא שאף שעדיין הוא כלי היתר (ומבואר בדברינו בסי' ק"ז דבדרך כלל מוקצה דחסי"כ נוהג רק בכשמל"א) מ"מ מאחר שקובע לו מקום בכה"ג חשיב חסי"כ אפילו בכלי היתר כמש"כ בסי' ק"ח, וכ"כ בערוה"ש (סי"ז) דאסור לטלטל אחרוג בשבת שקודם החג משום דמקפיד עלה [ובערוה"ש סי' תרנ"ח ס"ו כ' דמותר לטלטל אחרוג דחוי להריח בו, וי"ל דקודם מצותיה חמיר יותר שאף להריח בו מקפיד, וע' נמי בסי' שש"כ (פכ"ב הערה נ"ה) משם הגרשז"א דבזמנינו הוי אחרוג של חג ממתס"כ דהאחרוג עומד רק למצוה ולא להריח].

ונראה דאפילו להפוסקים שהבאנו בסי' קל"ב שס"ל דמותר לטלטל מצות בשבתות שלפני החג מאחר ששם מאכל עלה, מודה בזה דאחרוג כמו שהוא אינו מאכל, ולא שייך בזה כל כך סברת האור שמח המובא שם דאדם אינו מסיח דעתו משום מאכל דכל מה שיש לו יתן בעד נפשו כשלא יהיה לו מה לאכול, וכ"כ לחלק בשו"ת מנחת שלמה (סי' י' בהערה ג') דשאני אחרוג שעומד רק למצוה ולא להנאת אדם, וע"כ אין עליה דין מאכל, על כן אסור אע"ג שראוי לאכילה (משא"כ מצות שסוכ"ס עומדין לאכילה על כן מותרין).

☆☆☆

סימן קכ"א

שאלה - מה דין סעלל-פאון כמוקצה דחסי"כ, או ככשמל"א דמותר לצורך גופו ומקומו.

הדי שלא חשש שדינו כמוקצה מחמת חסרון כיס, ואולי שמיידי מסוג הפשוט שאין מקפידין עליהן כל כך.

וידידי הרה"ח מו"ה אליעזר ראטה נ"י העיר דאולי מנורה יקרות של שבת לא חשיב מוקצה מחמת חסרון כיס כי אם דבר שמקפיד ששום אדם בעולם (אף אדם מבוגר בעל אחריות) לא יטלטלנו חוץ מתפקידו המיוחד, כגון סכין של מילה או של שחיטה שאף אם בעל אחריות יטלטלנו עלול שיתהווה בו פגימה ותופסד, משא"כ מנורה הגם שמקפידין שלא יעשו עמו מלאכה אחרת אבל מ"מ אין מקפידין שלא יטלטלנו שום אדם, דנהי שלא ירצה שקטן שאינו בעל אחראי יטלטלנו, אבל לא יקפיד אם איש מבוגר ובעל אחראי יטלטלנו, והוא סברא נכונה להסוכרים דעיקר מהות חסי"כ הוא רק מה שנמנעין מלטלטלו ג"כ.

ובנוגע שאלה השניה את"ל דמנורה דינה ככשמל"א יש מקום לומר דמותר להניחה על מקומו הקבוע שבהשולחן לקישוט החדר, דזה חשיב כלצורך גופו [כמש"כ ממש"כ הגרע"א להתיר לשלוח בשבת לחתן מנורה של כסף (לרוח רישה) דהוי כצ"ג כיון שנהנה מכך, ואי"ה בסי' ס"ט יבואר עוד בזה]. וע' בקובץ פרי תמרים (שבת-אדר תשי"ג ע').

☆☆☆

סימן ק"כ

שאלה - קנה אחרוג כמה שבתות לפני החג מהו שיטלטל האחרוג בשבתות שקודם החג.

תשובה - לענ"ד מוקצין מחמת חסי"כ. שדרך בני אדם להקפיד מאוד על אחרוג שקנה (בדמים תרתי משמע) שלא יטלטלוהו למגני, כדי שלא תשתנה מראיתו מחמת רוב מישמוש הידים [וכתבנו בשו"ת

העריך סעלל-פארן שיעלצל ויעוררנו בשבת בבוקר מהו כשמצלצלת להוציאה מהחדר כדי שלא להפריע שאר בני"א.

תשובה - מוקצה דחס"כ. נראה דבעלמא סתם סעלל-פארן הוא מוקצה מחמת חסרון כיס, דנהי שבכל ימות השבוע הוא מטלטלו אנה ואנה כפי הצורך (ובכל מקום שהוא הולך נוטלו עמו, ומניחו אצלו) ואינו מצמצם שימוש מחמת חשיבותו, אבל בשבת היות שממילא הוא אינו יכול להשתמש עמו, דרך האדם להקצות לו מקום שלא יטלטלוהו כדי שלא יקלקלוהו (ובפרט שטבע של ילדים לאהוב לשחק עמו, על כן אינו רוצה שימצאוהו ילדים כדי שלא יקחוהו) נזע' בס' חסד לאלפים (שה-כ) דמור"ש (למ"ד שמותר לטלטלו בשבת) אם לא ערכו מער"ש או שנתקלקל אסור לטלטלו משום מוקצה מחמת חסרון כיס].

וראיתי בשו"ת אגרי"מ (שבריש ס' טלטולי שבת) שכי' דטלפון וטייפ-רעקארדער וקאמר"ע וקאלקילעט"ר אינו מוקצה מחמת חס"כ, אף שהן כלים חשובים, כיון שאינו מקפיד עליהן "כל השבוע" להניחם במקום מיוחד אלא מונחים על השולחן עיי"ש, ולפ"ז גם בנידון שאלתינו הדין כן, אבל צ"ע מה בכך דנהי דבכל השבוע אינו מקפיד עליהן משום שרצו להשתמש בהם, ורוצה שיהיו מזומנים על ידו לצורך שימושן, אבל הלא בשבת שממילא אינו משתמש בהם באמת הוא מקפיד להניחן במקום קבוע.

סעל"ל שמשתמש עמו לעוררו בוקר

מיהו מסתבר דאם מער"ש ערך את המצלצל שבתוך הסעללפארן כדי שיעוררנו בשבת בבוקר, והיה בדעתו במפורש שכשיתחיל לצלצל יוציאנו מהחדר שהוא שם (שלא לעורר שאר בני המשפחה ע"י צלצול החוזר), שבוה גילה דעתו

שאינו מקצהו (כחסרון כיס), אלא הוי אצלו כשאר כלי שמלאכתו לאיסור, שכתבנו בתשובה אחרת שבמור"ש דעלמא (שדינו ככשמל"א). מיהו אכתי' יש לדון בזה שהלא מעכשיו לא חזי למידת ומעכשיו ששוב אין לו צורך בו הלא מוקצה מדעתו (כשאר מוקצה דחס"כ) וגרע משאר מור"ש המצלצלת שגם אחר הצילצל יכול להשתמש עמו לראות ולידע השעה וכדומה.

וי"ע באותן סוגי סעל"ל שיכולין תמיד לראות עליו את השעה המדוייק (את הזייגער) אפילו בשעה שאין מדברים עלה) אם מה"ס יש לו דין כשאר מורה-שעות דעלמא שרשאית לטלטלה לצורך גומ"ק ככשמל"א, ומסתבר לאיסור שאין דרך בני"א לטלטל סעלפון שאינו מחובר לקו טעלעפאוי בתורת מורה שעות, ש"כ בס' חוט שני (קרליץ, ג-סח) שמסתבר דבכה"ל כיון דהמכשיר העיקרי הוא הטלפון אזלינן בתרה והרי הוא מוקצה, וכ"ה בכל סוגי מכשירים שמתוקן בהם ב' מכשירים י"ל דהמכשיר העיקרי הוא הקובע לדיני מוקצה. L

מהו לטלטל עמו ביפע"ר שיש בתוכה גם מורה שעות

מותר לצוגנומ"ק. נראה דמותר לילך עמה להשתמש בו בתור מור"ש, דהו"ל כלי שמלאכתו (בעיקר) לאיסור שמותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו, וכדי לראות המורה שעות זהו לצורך גופו, ואין לומר שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס שברך כלל כשאינו מעונן להשתמש עם מכשיר הביפע"ר לא ילך עמה כדי לראות ולהשתמש בהמורה שעות שבתוכה (ורק דרך אגב כשמשתמש עם מכשיר הביפע"ר אוי דרך אגב הוא נהנה ג"כ מהמור"ש שבתוכה) כיון שאין דרך האדם לייחד לו מקום אלא תמיד מטלטלו ומוציאו ומביאו עמו בכל מוצאו ומבואו וממילא שגם לא יקפיד מלהשתמש עמה שימוש

אחר (ואם פעם ירצה בנו יקפיד מאוד ע"ז), ומה מחמת המור"ש גרידא מפני שאינו בצורת מורה שעות בצע כסף יכולין לקנות מו ישתמש בתחליף מור"ש רג אין להחשיבו

☆☆☆

סימן ק

שאלה - "באלב" ונכבית) מ

דלוקה להדקה יותר בתו שלא תחכה בשעת ד

תשובה - אסור (ככ

(כיס). בשו"ר

דך במקור שהנר שבתוכה י אי מותר לרופפה יותר בג שלא תחזור ותודלק (ולא

וכתב סברא להקל דמותר

שאינו לצורך המוקצה (מ

לצורך גופו ומקומו, א

מפקפקים על סברא זו, אב

ננקט דהוא רק כשמל"א)

לצורך גופו (שתודלק תנ

לזמן) וממילא שיהא מותר

בכוונת הלב שמספק"ל

(שכמ"ב סוסקל"ד) דנר (ר.

גופו מהו אי גם כנר אלקט

קר, מיהו לפי מה שהב

דחטעם דלא הוי כלי כיון

כילוי, ולא הוי דבר שמ

לאחר שימוש, ממילא דו

הוא ע"י כילוי משא"כ ו

אלקטרי שמתקיים בו אחר

לאסור מפני שההידוק טפי חשיב בנין בכלים, דגם מלפני היתה בגדר תקיעה רק שלא היתה תקיעה עד הקצה ודוק.

אבל בעיקר הדבר יש לפקפק ע"ד הכוונת הלב דמסתבר דבאל"ב דינו כמוקצה מחמת חסרון כיס, ששום אדם לא ישתמש בה לשום שאר שימוש, שעלולה להתקלקל בקלות (ולא יהיה מזדמן לו כשיהא נצרך לה), וממילא דאסור לטלטלה בכל אופן, אף לא לצורך גופו ומקומו ממש, וכ"כ בשו"ת באר משה (ח"ח סי' כ"ט) דבאל"ב מוקצה מחמת חס"כ.

ועל כן יש לתמוה נמי עמש"כ בס' שולחן שלמה (אות ל"ד) דנורה שרגילים להוציאה מבית המנורה מזמן לזמן (כגון באל"ב שבמנורה שלפני העמוד) או להחליפה באחרת, המיקל להוציאה כלאחר יד בשעה שזרם העלעקטער מופסק כדי שלא תידלק עם חידוש הזרם לא הפסיד עיי"ב (כנראה שס"ל דזה חשיב לצורך מקומו שלא יפריעו כשתודלק), ולענ"ד דהוי חס"כ וממילא דאסור אפילו לצוגומ"ק, ועשו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' י"ט) שכתב..

☆☆☆

סימן קכ"ג

שאלה - קופסת אתרוג של כסף (אתרוג-פושקע) אי מותר במשך השנה להוציאה להראות יפיה לבני אדם, וכן מהו לטלטל "קערה" של ליל פסח.

תשובה - נראה לאיסור. דאף שכתבנו בס' ק"ז דלא חשיב מוקצה מחמת חס"כ אלא בצירוף אם הוא נמי כשמל"א, זה דוקא בדבר שיש לו שימוש בהזדמנות מסויימים, אבל קופסת אתרוג שלא בחג שאין לו שום שימוש פרקטי, וממילא שהיות שבדרך כלל מקפידים שלא לטלטל הכלי כסף המונחים בארוג

אחר (ואם פעם ירצה בנו לשחוק בו קצת לא יקפיד מאוד ע"ז), ומה שאין הדרך לטלטלו מחמת המור"ש גרידא מפני שצורתו מוכחת עליו שאיננו בצורת מורה שעות רגיל (והיות שבעד בצע כסף יכולין לקנות מורה שעות על כן לא ישתמש בתחליף מור"ש רגיל עם ביעפ"ר) על כן אין להחשיבו כחס"כ.

L

☆☆☆

סימן קכ"ב

שאלה - "באלב" שקופצת (נדלקת ונכבית) מהו בשעה שהיא דלוקה להדקה יותר בתוך הפלא"ג (כשברור שלא תתכבה בשעת ההידוק אף לרגע).

תשובה - אסור (כמוקצה מחמת חסרון כיס). בשו"ת כוונת הלב (סי' ט"ז)

הן במקרה שהנר שבחוכה קופצת (נדלקת ונכבית) אי מותר לרופפה יותר בשעה שהיא כבויה כדי שלא תחזור ותודלק (ולא יוכל לפתוח המקרה), וכתב סכרא להקל דמותר לטלטל כשמל"א כל שאינו לצורך המוקצה (מחמה לצל) אף שאינו לצורך גופו ומקומו, אלא שבמק"א הבאנו מפקפקים על סברא זו, אבל בנידון שאלתינו (אם ננקוט דהוא רק כשמל"א) להדקה זה ודאי חשיב לצורך גופו (שתודלק תמיד ולא תוכבה מזמן לזמן) וממילא שיהא מותר לדידיה [אלא שעיי"ש בכוונת הלב שמספק"ל לדעת המור וקציעה (שבמ"ב סוסקל"ד) דנר (רגיל) הוא מוקצה מחמת גופו מהו אי גם בנר אלקטרי (באל"ב בלע"ז) דינו כן, מיהו לפי מה שהבאנו לבאר ד' המור"ק דהטעם דלא הוי כלי כיון שכל הנאתם הוא ע"י כילוי, ולא הוי דבר שמשתמשים בו ומתקיים לאחר שימוש, ממילא דוקא פתילת נר דהנאתו הוא ע"י כילוי משא"כ נר שבוער בתוכה חוט אלקטרי שמתקיים בו אחר שימוש, גם לא נראה

לא הוי אצלו כשאר
בו בתשובה אחרת
מל"א). מיהו אכתי
לא חזי למידת
בו הלא מוקצה
(כ) וגרע משאר
הצילצל יכולים
תשעה וכדומה..

ולין תמיד לראות
ק (אח הזייגע"ר
ה) אם מה"ט יש
רעלמא שרשאין
מל"א, ומסתבר
ל סעלפון שאינו
זרה שעות, שו"ך
מסתבר דבכה"ג
ין אזלין בתורה
סוגי מכשירים
המכשיר העיקרי
קצה.

יש בתוכה גם

זר לילך עמה
כלי שמלאכתו
ל לצורך גופו
זת זהו לצורך
מת חסרון כיס,
מש עם מכשיר
זות ולהשתמש
ין דרך אגב
אזי דרך אגב
כיון שאין דרך
זמיד מטלטלו
איו ומבואיו,
ט עמה שימוש